

مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی افراد وابسته به اینترنت و ناوابسته به اینترنت بر حسب جنسیت

پریسا باقریان*

مالک میرهاشمی**

رحیم داوری***

چکیده

وابستگی به اینترنت در نوجوانان یکی از اعتیادهاى جدید در جوامع مدرن محسوب می شود. لذا هدف این پژوهش، مقایسه ویژگی‌های پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی در نوجوانان وابسته به اینترنت و نوابسته به اینترنت بر حسب جنسیت در تهران بود. این پژوهش یک مطالعه علی - مقایسه ای است. جامعه آماری این پژوهش، تمامی دانش آموزان دختر و پسر نوجوان در شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بودند که از طریق نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای، ۳۶۰ نفر انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسش‌نامه‌های اعتیاد به اینترنت یانگ (۱۹۹۶) و فرم کوتاه ویژگی‌های شخصیتی نو (۱۹۸۹) و هوش هیجانی شات و همکاران (۱۹۹۸) بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها به وسیله نرم افزار آماری SPSS 27 انجام شد. یافته‌ها نشان دادند که بین نوجوانان پسر وابسته و نوابسته به اینترنت از نظر ویژگی شخصیتی روان نژندگرایی ($P < 0/05$) تفاوت معناداری وجود داشت؛ اما از نظر ویژگی‌های برونگرایی، تجربه پذیری، خوشایندی و وجدانی بودن تفاوت معناداری وجود نداشت ($P > 0/05$). در مورد دختران نوجوان وابسته و نوابسته به اینترنت نیز از نظر ویژگی‌های شخصیتی برونگرایی و وجدانی بودن ($P < 0/01$) تفاوت معناداری وجود داشت، ولی از نظر روان نژندگرایی، تجربه‌پذیری و خوشایندی تفاوت معناداری وجود نداشت ($P > 0/05$). در نتیجه می‌توان گفت وابستگی به اینترنت تأثیرات متفاوتی بر ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی نوجوانان دارد و این تأثیرات به جنسیت وابسته است. درک این تفاوت‌ها می‌تواند به مشاوران و روان‌شناسان در طراحی برنامه‌های مداخله‌ای مناسب برای هر جنسیت کمک کند.

واژگان کلیدی

اعتیاد به اینترنت، روان نژندگرایی، برونگرایی، تجربه‌پذیری، خوشایندی و وجدانی بودن، هوش هیجانی، جنسیت.

* دانشجوی دکتری روانشناسی، گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاداسلامی، رودهن، ایران
** دانشیار گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاداسلامی، رودهن، ایران. ۰۹۱۷۳۹۹۹۱۲ mirhashemimalek@gmail.com
*** دانشیار گروه روانشناسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاداسلامی، رودهن، ایران.

نویسنده مسؤول یا طرف مکاتبه: مالک میرهاشمی mirhashemimalek@gmail.com

مقدمه

یکی از مهم‌ترین مشکلات زندگی امروزه در جوار فن‌آوری‌های ارتباطی جدید، اعتیاد به استفاده از فن‌آوری‌های جدید یا وابستگی شدید به آن‌ها به ویژه اعتیاد به اینترنت است که به عنوان یک اختلال روان‌شناختی که تمام جنبه‌های شخصیتی انسان را تحت تأثیر قرار می‌دهد در حال رشد است. (Kant, 2021). Young (1996) اعتیاد به اینترنت را به عنوان اختلال کنترل تکانشی تعریف می‌کند که بسیار شبیه به قمار پاتولوژیک است. در واقع، اگر زمان زیادی از اوقات بیداری فرد صرف استفاده از رایانه و اینترنت بشود که موجبات اختلال در عملکردهای تحصیلی، اجتماعی، ارتباطات خانوادگی، شغلی و میان فردی را فراهم آورد اعتیاد به اینترنت تعریف می‌شود (Hu et al., 2021). مطالعات جدید نشان داده‌اند که اعتیاد به اینترنت می‌تواند عملکرد مغز را تغییر دهد به خصوص در نوجوانان و این تغییرات شامل کاهش فعالیت در شبکه‌های کنترل اجرایی مغز می‌شود که مسئول تصمیم‌گیری و کنترل رفتار هستند و این امر می‌تواند به مشکلات رفتاری، دشواری در حفظ روابط اجتماعی و حتی اختلالات خواب و تغذیه منجر شود (Venu, 2023). پروفایل‌های روان‌شناختی افرادی که استفاده مشکل‌زا از اینترنت دارند زمینه را برای درک اعتیاد به اینترنت به عنوان یک وضعیت روان‌شناختی متمایز فراهم می‌کند (Hernández-Mora et al., 2023). این بررسی عوامل مختلفی را که به توسعه رفتارهای اجباری آنلاین کمک می‌کنند از جمله اضطراب، افسردگی و انزوا اجتماعی، آشکار می‌سازد. این عوامل غالباً به هم پیوسته‌اند و چرخه‌ای ایجاد می‌کنند که در آن افراد به دنبال آرامش در دنیای دیجیتال هستند که این موضوع مشکلات واقعی آن‌ها را تشدید کرده و به عمیق‌تر شدن عادات آنلاین بودنشان منجر می‌شود (Hiranandani et al., 2022).

انجمن روان‌شناسی آمریکا اعتیاد به اینترنت را یک مدل استفاده کردن از اینترنت می‌داند که در طی دو ماه موجهی از اختلال در عملکرد را ایجاد می‌کند که با حالات ناخوشایند درونی همراه است. نتایج پژوهش‌ها در این زمینه حاکی از آن است که اعتیاد شدید به اینترنت با اختلال در عملکرد، اضطراب و افسردگی رابطه معناداری داشته و به حوزه‌های عملکرد روان‌شناختی اجتماعی تحصیلی و شغلی افراد آسیب‌های جدی وارد می‌کند (Dresp et al., 2020). اعتیاد به اینترنت در فرهنگ‌ها، جمعیت‌ها، فرهنگ‌ها و جوامع غربی و شرقی، در گروه‌های سنی متفاوت نوجوانان، دانشجویان و بزرگسالان گزارش شده است. بررسی مطالعات Su و

همکاران (2021) مؤید این مطلب است که اعتیاد به اینترنت با افزایش درگیری ذهنی، ضعف در کنترل زمان استفاده از اینترنت، اختلال و پریشانی همراه است. رشد فزاینده و اثرات زیان بار اعتیاد به اینترنت باعث شده است که از آن به عنوان اصلی ترین اعتیاد از بین تمام اعتیادهای رفتاری یاد شود که بنابراین، شناسایی عوامل مرتبط با اعتیاد به اینترنت از ضرورت و اهمیت خاصی برخوردار است (Taleqhaninejad et al., 2021). هم‌چنین پژوهش در این مورد می‌تواند منفعی را دربرداشته باشد که از جمله این منافع می‌توان به بهبود روش‌های تربیتی، توسعه برنامه‌های آموزشی و درمانی و حتی سیاست‌گذاری‌های اجتماعی در این امر کمک کرد.

عوامل بسیاری مرتبط با اعتیاد به اینترنت هستند و در این میان، مشخص شده است که شخصیت تأثیر زیادی در استفاده از اینترنت دارد (Rachubińska et al., 2021). به عبارت دیگر، تأثیر عوامل درونی بر رفتار کاربران اینترنت قابل مشاهده است و ویژگی‌های شخصیتی مثل خجالتی بودن، درون‌گرا بودن و محرومیت اجتماعی با اعتیاد به اینترنت رابطه دارند. شخصیت، ویژگی‌های فردی را از طریق الگوهای رفتاری ثابت نشان می‌دهد (Yao & Zong, 2020). Yeke & Semerciöz (2021) شخصیت در وهله اول به عنوان چگونگی تفکر، احساس و رفتار فرد تعریف می‌شود که نحوه ارتباط با محیط فیزیکی و اجتماعی را شکل می‌دهد. اگرچه صفات شخصیتی فراوانی هستند؛ اما اخیراً، مدل پنج‌عاملی به عنوان یکی از مدل‌های بانفوذ و حیاتی در تحلیل ویژگی‌های شخصیت شناخته شده است که پژوهش‌های بسیاری را در حوزه شخصیت به خود اختصاص داده است. در پژوهش Amini و همکاران (2021) نیز مشخص شد که از بین دو عامل روان‌رنجور خویی و برون‌گرایی در میان عامل‌های شخصیت، می‌تواند استفاده زیاد از شبکه‌های اجتماعی را در حد معنی‌داری تبیین کنند. علاوه بر این Akbari (2020) نیز در پژوهش خود رابطه بین پنج عامل بزرگ شخصیتی و اعتیاد به اینترنت را نشان داد بدین صورت که بین ویژگی‌های برون‌گرایی موافق بودن، گشودگی به تجربه و وظیفه‌شناسی هم بستگی منفی و بین روان‌رنجور خویی هم بستگی مثبت با اعتیاد به اینترنت وجود دارد. در همین راستا، در پژوهشی که توسط Miscoline و همکاران (2022)، در خصوص ویژگی‌های شخصیتی دانشجویان دانشگاه کرواسی با اعتیاد به اینترنت انجام گرفت نتایج نشانه داد که روان‌رنجورخویی بالاتر، برون‌گرایی بالاتر و گشودگی بیش‌تر به تجربیات جدید به طور کلی با اعتیاد به اینترنت مرتبط بود. هم‌چنین، روان‌رنجورخویی بالاتر، برون‌گرایی بالاتر و گشودگی بیش‌تر به تجربیات جدید به

طور قابل توجهی با رفتار اعتیاد آور در طول شبکه‌های اجتماعی مرتبط بود و برونگرایی بیش‌تر و گشودگی بیش‌تر به تجربیات جدید به طور قابل توجهی با رفتار اعتیاد آور در طول استفاده از اینترنت برای تکالیف دانشگاهی مرتبط بود. در مطالعه‌ای Schwartz و همکاران (2021) در مورد خصوصیات شخصیتی و خطر اعتیاد به اینترنت در نوجوانان، نتایج نشان داد که بین شخصیت درونگرا و اعتیاد به اینترنت رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. صفات و عوامل شخصیتی باعث می‌شوند افراد رفتارهای خاصی را انجام دهند که این رفتارهای خاص با کمک ویژگی‌های روانی زیستی و اجتماعی فرد برای برآوردن نیازهای شخصی او انجام می‌شود. Sariyska و همکاران (2014)، نیز نشان دادند احترام به خود به واسطه ایجاد حس مسئولیت در زندگی باعث تنظیم استفاده صحیح از اینترنت و کاهش استفاده مرضی از آن می‌شود.

در ایران نیز تحقیقات محدودی در این زمینه صورت گرفته که با توجه به نوآورانه بودن موضوع پژوهش، دور از انتظار نیست. پژوهشی توسط Mashhadi (2023) به مقایسه صفات تاریک شخصیت در نوجوانان با اعتیاد به اینترنت در نوجوانان پرداخت و نشان داد که ویژگی صفات سه‌گانه تاریک شخصیت در نوجوانان دارای اعتیاد به اینترنت بیش‌تر بود. Zoghi (2022) در پژوهشی مدلی را برای اعتیاد به اینترنت براساس هوش فرهنگی، پنج عامل بزرگ شخصیت و رفتارهای پرخطر، با میانجیگری تنظیم شناختی هیجان، بررسی کرد و نتایج حاکی از رابطه مستقیم و تأثیر مثبت هوش فرهنگی، پنج عامل بزرگ شخصیت، رفتارهای پرخطر، با اعتیاد به اینترنت بود. Ostadzadeh (2018) در پژوهش خود مشخص کرد که میان اعتیاد به اینترنت دانش‌آموزان و برخی صفات شخصیتی رابطه وجود دارد. Mir Ali Naqi (2017) نیز در مطالعه خود بیان داشت که رابطه معنی‌داری بین خصوصیات شخصیتی و پذیرش اجتماعی با اعتیاد به اینترنت وجود دارد و ویژگی روان‌نژندی به طور مثبت و معناداری اعتیاد به اینترنت را پیش‌بینی می‌کند و بین پذیرش اجتماعی و اعتیاد به اینترنت رابطه منفی و معنی‌داری وجود دارد.

یکی دیگر از عوامل مرتبط با اعتیاد به اینترنت، هوش هیجانی است. هوش هیجانی به عنوان پردازش عاطفی تعریف می‌شود که شامل ارزیابی کردن درستی عواطف خود و دیگران و بیان صحیح و تنظیم مناسب آن‌هاست به گونه‌ای که موجب بهبود روند زندگی شود. از آن جایی که معتادان به اینترنت، جریان زندگی مختلفی دارند، می‌توان این اختلال را به مشکل‌شان در هوش هیجانی ربط داد (Karaer & Akdemir, 2021).

از طرف دیگر پژوهش‌ها نشان می‌دهند که هوش هیجانی رابطه منفی و معنی‌داری با اعتیاد به مواد مخدر (Sechi et al., 2021) مانند الکل، تنباکو و سیگار (Trinidad, 2014) دارد. به دلیل شباهت‌هایی که بین نشانه‌ها و عوامل خطر ایجاد کننده اعتیاد به اینترنت و انواع مختلف اعتیادهای دیگر مثل اعتیاد به مواد وجود دارد، می‌توان پیش‌بینی کرد که بین هوش هیجانی و اعتیاد به اینترنت رابطه منفی وجود دارد. به علاوه زیرمؤلفه‌های هوش هیجانی مثل مدیریت هیجان می‌تواند باعث افزایش مهارت‌های عاطفی خود و دیگران بشود. توان فرد را در از بین بردن کمبودها و جلوگیری از روی آوری دوباره به مصرف مواد، افزایش می‌دهد (Hajikaram, 2021).

پژوهش‌ها در این زمینه بسیار محدود است و تاکنون برخی از آن‌ها حاکی از ارتباط منفی بین هوش هیجانی و اعتیاد به اینترنت هستند. به عنوان مثال Sechi و همکاران (2021) دریافتند که هر دو ویژگی هوش هیجانی و عزت نفس، تأثیر مستقیم محافظتی بر رفتارهای اعتیادآور اینترنتی داشتند. سن، تأثیر منفی بر رفتارهای اعتیادآور اینترنتی دارد و احتمال بروز رفتارهای اعتیادآور اینترنتی در سنین پایین نسبت به افراد مسن‌تر بیشتر است. Parker (2017) در مطالعه‌ای نشان داد که ارتباط متوسط تا قوی بین میزان هوش هیجانی و میزان وابستگی به اینترنت و بازی‌های کامپیوتری وجود دارد. در مطالعه Ranjbar و همکاران (2018) نتایج حکایت از این داشت که کسانی که اعتیاد به اینترنت داشتند هوش هیجانی پایین‌تری نسبت به سایرین داشتند و در این میان نقش جنسیت نیز مؤثر است. Hajikaram و همکاران (2021) در مطالعه‌ای نشان دادند که افزایش میزان مهارت‌های اجتماعی و هوش هیجانی، موجب کاهش میزان اعتیاد به اینترنت می‌شود. Azad Bakht نیز در مطالعه‌ای (2019) نشان داد که رابطه معنی‌داری بین هوش هیجانی با اعتیاد به اینترنت در بین دانشجویان وجود دارد؛ اما رابطه معناداری بین جنسیت با اعتیاد به اینترنت وجود نداشت در حالی که این رابطه بین جنسیت و هوش هیجانی معنادار بود و هوش هیجانی دخترها از پسرها بیش‌تر بود.

با توجه به مطالب ذکر شده، در مورد عامل تفاوت‌های جنسیتی در رابطه شخصیت و هوش هیجانی با اعتیاد به اینترنت پژوهش‌هایی تاکنون صورت گرفته است؛ اما پژوهشگران به نتایج مختلفی رسیده‌اند. واضح و مبرهن است که مردان و زنان از لحاظ فیزیکی، روانی، ارزش‌ها، اولویت‌ها و عادات با هم تفاوت دارند که تحقیقات نیز مؤید این تفاوت‌ها در ساختار شخصیت و مغز زنان و مردان است هر چند که هم‌چنان تناقضات در این تحقیقات وجود دارند و یافته‌های به

دست آمده از نتایج بررسی‌ها درباره اثر جنسیت بر اعتیاد به اینترنت مختلف است. برخی مطالعات (Kurkalmaz-Al-Saggaf & Nielsen, 2016، Vizshfar, 2007) تأثیر جنسیت را معنادار به دست نیاوردند؛ اما برخی دیگر (Peyghambari et al., 2021) به شکاف جنسیتی در استفاده از رایانه و در نتیجه اعتیاد به اینترنت اذعان دارند، لذا با توجه به نتایج فوق و اهمیت مؤلفه‌های مختلف شخصیت و هوش هیجانی در اعتیاد به اینترنت، این پژوهش با هدف مقایسه ویژگی‌های پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی در نوجوانان وابسته و ناوابسته به اینترنت در شهر تهران صورت گرفته است.

روش

طرح این پژوهش از نوع طرح‌های علی - مقایسه‌ای بود. جامعه آماری این پژوهش را کلیه نوجوانان دبیرستانی در سطح شهر تهران مشغول به تحصیل در نیم سال دوم ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل دادند. به این منظور با توجه به کفایت حجم نمونه بر اساس جدول کوهن و با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای، از میان نوجوانان ۳۶۰ نفر انتخاب شدند؛ بدین ترتیب که ابتدا با در نظر گرفتن کلیه مناطق آموزش و پرورش شهر تهران، از هر بخش جغرافیایی (شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز) به طور تصادفی، یک منطقه (منطقه ۶، ۳، ۱۲، ۱۸، ۱۰) انتخاب شد. پس از آن، از هر منطقه به طور تصادفی یک مدرسه دخترانه و یک مدرسه پسرانه (در مجموع، ۵ دبیرستان پسرانه و ۵ دبیرستان دخترانه) انتخاب شدند. سپس در هر یک از مدارس یک کلاس و کل دانش‌آموزان آن تحت آزمون قرار گرفتند. میانگین سنی پسران ۱۵/۴۸ سال، میانگین سنی دختران ۱۵/۲۸ سال و میانگین کل افراد ۱۵/۳۶ سال می‌باشد که از این میان ۴۱/۹ درصد افراد (شامل ۱۵۱ نفر) پسر و ۵۸/۱ درصد افراد (شامل ۲۰۹ نفر) دختر هستند. کلیه شرکت‌کنندگان در یک جلسه به گویه‌های اطلاعات جمعیت شناختی، آزمون اعتیاد به اینترنت (Young, 1999)، پرسش‌نامه هوش هیجانی شات و همکاران (۱۹۹۸) و فرم کوتاه پرسش‌نامه نئو (۶۰ سؤالی) که برای اندازه‌گیری پنج عامل اصلی روان‌نژندگرای، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، خوشایندی و وجدانی بودن طراحی شده است پاسخ دادند. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش پس از گردآوری با نسخه ۲۷ نرم افزار آماری SPSS انجام شد.

ابزار پژوهش شامل: ۱. پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت Young (1996): آزمون اعتیاد به اینترنت (IAT)، روشی قابل اعتماد برای اندازه‌گیری میزان استفاده از اینترنت است. این پرسش‌نامه به صورت مداد - کاغذی است و ۲۰ ماده دارد که در سال ۱۹۹۶ به وسیله Young، برای سنجیدن اندازه وابستگی به کار با اینترنت، طراحی شده‌است و نمره‌گذاری آن نیز به صورت طیف لیکرت است (به ندرت (۱)، گاهی اوقات (۲)، اغلب (۳)، بیش تر اوقات (۴)، همیشه (۵)). نمره کلی این مقیاس بین ۲۰ تا ۱۰۰ متغیر است. نمره بالاتر، نشان به معنای وابستگی بیش تر به اینترنت است. همسانی درونی این پرسش‌نامه در مطالعه Young و همکاران بالاتر از ۰/۹۲ بیان شده و اعتبار آن به شیوه بازآزمایی معنادار به دست آمده است (Young, 1998). Widyanto & McMurrان، رویی صوری و همسانی درونی این مقیاس را بسیار بالا بیان کرده اند و برای بررسی اعتبار این مقیاس، از تحلیل عاملی و ضریب همبستگی عوامل تشکیل دهنده مقیاس، استفاده شده است. تحلیل عاملی این آزمون، ۶ عامل را انتزاع نمود که عبارتند از: اهمیت، بی‌توجهی به وظایف شغلی، بی‌توجهی به زندگی اجتماعی و پیش‌بینی که البته نشان دهنده رویی سازه مطلوب آن بود (Widyanto & McMurrان, 2004). همسانی درونی پرسش‌نامه، در مطالعه دیگری، بالا ۰/۹۲ گزارش گردید (ManSally, 2012). در پژوهش دیگری، سه عامل ترک، مشکلات اجتماعی و اختلال در عملکرد، از طریق تحلیل عاملی، شناسایی شدند و مشخص شد که آن‌ها با متغیرهای جنسیت، سن و عملکرد تحصیلی، ارتباط مثبت و مستقیم دارند (Chang & ManLaw, 2008). ضریب آلفای کرونباخ، در پژوهش Kim و همکاران، برابر ۰/۹۰ به دست آمد. در ایران، ضریب آلفای کرونباخ، در مطالعات متعددی مطلوب گزارش گردید Soltani و همکاران (2011)، برابر ۰/۹۴، Nadi & Sajadian (2006)، برابر ۰/۹۰، و Qhasemzadeh و همکاران (۱۳۸۶)، برابر ۰/۸۸). هم‌چنین آن‌ها بیان داشتند که اعتبار بازآزمایی و همسانی درونی این پرسش‌نامه، بسیار بالا است و این مقیاس از روایی محتوایی و افتراقی و قدرت تشخیصی مطلوبی برخوردار است و از آن می‌توان در تحقیقات روان‌شناسی و روان‌پزشکی به خصوص در میان قشر دانش آموز و دانشجو، در جامعه ایرانی استفاده کرد.

۲. پرسش‌نامه شخصیتی فرم کوتاه NEO

Costa & McCrae، در سال 1989، فرم کوتاه پرسش‌نامه شخصیتی نئو (NEO-FFI) را برای سنجش پنج عامل اصلی شخصیت، شامل روان‌نژندگرای، برونگرایی، تجربه‌پذیری، خوشایندی

و وجدانی بودن، طراحی کردند. این پرسش‌نامه، با استفاده از ۶۰ آیتم، پنج عامل یا محدوده اصلی شخصیت را، با به کارگیری یک مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت، مورد سنجش قرار می‌دهد. روش طراحی این مقیاس، به این صورت بود که با روش تحلیل عاملی، از ۲۵۰ سؤال در فرم بلند، ۱۲ آیتم که بیش‌ترین ضریب بار عاملی را بر این پنج عامل داشتند، انتخاب شدند (Grossi Farshi, 2001). (sta & McCrae, 1992) روایی و اعتبار نسخه کوتاه شده نئو را بررسی کرده‌اند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان می‌دهد که اعتبار ابعاد این پرسش‌نامه با استفاده از ضرایب آلفای کرونباخ، در دامنه ۰/۶۸ (خوشایندی) تا ۰/۸۶ (روان‌نژند‌گرایی) قرار دارد. این پژوهشگران، روایی این مقیاس را نیز، در حد مطلوبی، گزارش نمودند. در ایران، روایی و پایایی این مقیاس در پژوهش‌های بسیاری صورت گرفته شده است و از روایی و پایایی مقبولی در جامعه دانشجویان و دانش‌آموزان ایرانی، حمایت کرده‌اند (برای مثال Grossi Farshi, 2001؛ Molazadeh et al., 2012؛ Roshanchasl, et al., 2006). در مطالعه Grossi Farshi، اعتبار این مقیاس، با روش بازآزمایی و فاصله ۳ ماهه در مورد ۲۰۸ نفر از دانشجویان، به ترتیب ۰/۷۵، ۰/۸۰، ۰/۷۹ و ۰/۷۹. برای عوامل N, E, O, A و C به دست آمده است (Grossi Farshi, 2001). در تحقیق Molazadeh (2012) ضرایب اعتبار بازآزمایی، در فاصله ۳۷ روز در مورد ۷۶ نفر، به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۷۸، ۰/۷۳، ۰/۷۹ و ۰/۸۵. برای روان‌نژند‌گرایی، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، خوشایندی و وجدانی بودن، به دست آمده است. برای روان‌نژند‌گرایی، ۰/۸۶ و برون‌گرایی ۰/۸۳، تجربه‌پذیری، ۰/۷۴؛ خوشایندی ۰/۷۶، و وجدانی بودن، ۰/۸۷ آلفای کرونباخ به دست آمد و آلفای کل، برابر ۰/۸۳ بود (Molazadeh et al., 2012). در مورد روایی همزمان این مقیاس و با مقیاس‌های ریخت‌مایرز بریگز، چند جنبه‌ای شخصیتی مینه‌سوتا، مقیاس تجدید نظر شده کالیفرنیا، رگه‌ها و مقیاس رگه بین فردی، ارتباط زیادی گزارش شده است (Molazadeh et al., 2012).

۳. پرسش‌نامه هوش هیجانی

این پرسش‌نامه توسط Schutte و همکاران در سال 1998 براساس نظریه هوش هیجانی Salovey and Mayer (1990) و برای سنجیدن هوش هیجانی نوجوانان طراحی شده است که دارای ۳۳ سؤال است و سه خرده‌مقیاس الف) ارزیابی و ابراز هیجان ب) تنظیم هیجان و ج) بهره‌برداری از هیجان دارد. این مقیاس در ایران توسط Besharat (2005) ترجمه و هنجاریابی شده است. Taleqhaninejad و همکاران (2021) همسانی درونی کل این مقیاس را ۰/۸۴، و

خرده مقیاس‌های آن را به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۱ و ۰/۵۵ به دست آورده‌اند. Shahni Yeylagh و همکاران (2011) نیز همسانی درونی کل پرسش‌نامه را ۰/۸۸ و برای خرده مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۶۸ و ۰/۷۶ گزارش نموده‌اند. Ramazani & Abdollahi (2011) نیز پایایی آزمون را با روش آلفای کرونباخ برای کل آزمون و خرده مقیاس‌ها به ترتیب، ۰/۹۰، ۰/۸۰، ۰/۶۹ و ۰/۶۱ به دست آورده‌اند. هم‌چنین پایایی این مقیاس به روش تنصیف به ترتیب، ۰/۸۶، ۰/۶۶، ۰/۷۵ و ۰/۶۱ حاصل شده است. هم‌چنین Ramazani & Abdollahi (2011) برای محاسبه روایی این مقیاس، همبستگی بین این آزمون و مقیاس هوش هیجانی Brackett, Rivers, Shiffman, Lerner, and Salovey (2006) را محاسبه نموده است که برای کل مقیاس ۰/۷۰ و برای ابعاد به ترتیب، ۰/۶۵، ۰/۶۵ و ۰/۶۰ به دست آمده است.

یافته‌ها

با توجه به جدول ۱. براساس پرسش‌نامه اعتیاد به اینترنت یانگ، داده‌ها نشان داد که از ۳۶۰ نوجوان شرکت‌کننده در این پژوهش، ۱۵۶ نفر (۴۳/۳٪) عدم اعتیاد به اینترنت، ۱۷۶ نفر (۴۸/۹٪) در معرض اعتیاد به اینترنت و ۲۷ نفر (۷/۵٪) اعتیاد به اینترنت داشتند.

جدول ۱. توزیع آزمودنی‌ها بر حسب جنسیت و میزان اعتیاد به اینترنت

متغیر	سطح	فراوانی (درصد)
میزان اعتیاد به اینترنت	عدم اعتیاد به اینترنت	۱۵۶ (۴۳/۳٪)
	در معرض اعتیاد به اینترنت	۱۷۶ (۴۸/۹٪)
	اعتیاد به اینترنت	۲۷ (۷/۵٪)

جهت انجام آزمون t مستقل برای مقایسه دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت، افراد در دو سطح در معرض اعتیاد به اینترنت و اعتیاد به اینترنت را به عنوان گروه وابسته به اینترنت و افراد در سطح عدم اعتیاد به اینترنت را به عنوان گروه ناوابسته در نظر گرفته شد و نتایج آزمون در مورد مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی در این دو گروه در جدول ۲ و ۳ نشان داده شده است.

جدول ۲. مقایسه دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت از نظر ویژگی‌های شخصیتی بر حسب جنسیت

گروه‌ها						آزمون Leven		
پسران	متغیر شخصیتی	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	t	معناداری		
روان نژندگرایی	ناوابسته	۸۸	۲۶/۲۷	۳/۵۴	۲/۱۵	۰/۰۳		
	وابسته	۶۲	۲۵/۰۱	۳/۴۸				
برونگرایی	ناوابسته	۸۸	۲۴/۵۹	۴/۱۷	۰/۷۱	۰/۵۸		
	وابسته	۶۲	۲۴/۰۸	۴/۵۴				
تجربه پذیری	ناوابسته	۸۸	۲۵/۵۷	۴/۵۱	-۰/۵۳	۰/۷۵		
	وابسته	۶۲	۲۵/۹۶	۴/۲۶				
خوشایندی	ناوابسته	۸۸	۲۵/۱۸	۴/۰۲	-۰/۴۲	۰/۲۸		
	وابسته	۶۲	۲۵/۴۵	۳/۶۴				
وجدانی بودن	ناوابسته	۸۸	۲۵/۸۶	۳/۸۶	۱/۱۶	۰/۹۵		
	وابسته	۶۲	۲۵/۰۹	۴/۰۸				
دختران						آزمون Leven		
متغیر شخصیتی	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	t	معناداری			
روان نژندگرایی	ناوابسته	۶۸	۲۵/۹۸	۴/۱۶	۰/۹۵	۰/۰۷		
	وابسته	۱۴۱	۲۵/۳۶	۴/۵۰				

مقایسه ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی افراد وابسته به اینترنت ... ۸۷/

*P<	۰/۰۰۱	-۱/۶۱	۳/۴۴	۲۴/۹۵	۶۸	ناوابسته	برونگرایی
			۴/۶۷	۲۵/۹۸	۱۴۱	وابسته	
	۰/۲۲	۰/۲۹	۴/۸۷	۲۶/۲۰	۶۸	ناوابسته	تجربه پذیری
			۴/۲۱	۲۶/۰۱	۱۴۱	وابسته	
	۰/۴۷	۱/۱۰	۴/۴۲	۲۶/۲۷	۶۸	ناوابسته	خوشایندی
			۴/۳۶	۲۷/۵۶	۱۴۱	وابسته	
	۰/۰۱	-۲/۸۴	۳/۹۲	۲۴/۶۹	۶۸	ناوابسته	وجدانی بودن
			۴/۹۱	۲۶/۶۳	۱۴۱	وابسته	

۰/۰۵, ** P<۰/۰۱, ***P<۰/۰۰۱

جدول ۳. مقایسه دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت از نظر هوش هیجانی بر حسب جنسیت

گروه‌ها		آزمون Leven			
متغیر شخصیتی	فراوانی	میانگین	انحراف معیار	t	معناداری
پسران هوش هیجانی	ناوابسته	۸۳/۸۵	۱۰/۵۸	-۲/۲۴	*۰/۰۲
	وابسته	۸۸/۰۳	۱۲/۱۰		
دختران هوش هیجانی	ناوابسته	۸۴/۷۲	۹/۲۱	-۰/۰۲	۰/۳۲
	وابسته	۸۴/۷۵	۹/۹۴		

۵ نتایج آزمون t و داده‌های جدول ۲. نشان می‌دهد که در پسران در مورد ویژگی شخصیتی روان نژندگرایی در دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت تفاوت وجود دارد ($\text{sig}=0/03$). به عبارت دیگر با احتمال خطای کم‌تر از ۰/۰۵ میانگین ویژگی شخصیتی روان نژندگرایی در پسران نوجوان ناوابسته به اینترنت بیش‌تر از پسران وابسته به اینترنت است و هم‌چنین در دختران تفاوت بین دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت در ویژگی‌های برونگرایی ($\text{sig}=0/001$) و وجدانی بودن ($\text{sig}=0/01$) مشاهده شد. به عبارت دیگر با احتمال خطای ۰/۰۰۱ میانگین ویژگی شخصیتی برونگرایی در دختران نوجوان وابسته به اینترنت بیش‌تر از دختران ناوابسته به اینترنت است و هم‌چنین با احتمال خطای ۰/۰۱ میانگین ویژگی شخصیتی وجدانی بودن در دختران وابسته به اینترنت بیش‌تر از دختران ناوابسته به اینترنت بود.

نتایج آزمون t برای مقایسه دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت از نظر هوش هیجانی در پسران نوجوان شرکت‌کننده در این پژوهش براساس جدول ۳. نشان داد که در پسران هوش هیجانی در دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت تفاوت دارد ($\text{sig}=0/02$) و به عبارت دیگر با احتمال خطای ۰/۰۵ میانگین هوش هیجانی در پسران وابسته به اینترنت بیش‌تر از ناوابسته‌هاست. در دختران تفاوت معناداری از نظر هوش هیجانی در دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت وجود نداشت.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف این پژوهش، مقایسه ویژگی‌های پنج عامل شخصیت و هوش هیجانی در نوجوانان وابسته به اینترنت و ناوابسته به اینترنت بر حسب جنسیت در شهر تهران بود. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین نوجوانان پسر وابسته و ناوابسته به اینترنت از نظر ویژگی شخصیتی روان نژندگرایی ($P<0/05$) تفاوت معناداری وجود داشت، بدین معنا که میانگین ویژگی شخصیتی روان نژندگرایی در پسران نوجوان ناوابسته به اینترنت بیش‌تر از پسران وابسته به اینترنت بود؛ اما از نظر ویژگی‌های برونگرایی، تجربه‌پذیری، خوشایندی و وجدانی بودن تفاوت معناداری وجود نداشت ($P>0/05$). در مورد دختران نوجوان وابسته و ناوابسته به اینترنت نیز از نظر ویژگی‌های شخصیتی برونگرایی و وجدانی بودن ($P<0/01$) تفاوت معناداری وجود داشت، بدین معنا که میانگین ویژگی شخصیتی برونگرایی در دختران نوجوان وابسته به اینترنت بیش‌تر از دختران ناوابسته به اینترنت بود؛ ولی از نظر روان نژندگرایی، تجربه‌پذیری و خوشایندی ($P>0/05$) تفاوت معناداری وجود نداشت. روان نژندگرایی شامل ویژگی‌هایی هم‌چون اضطراب، افسردگی، دست‌پاچه‌شدن، باورهای غیرعقلانی

و غیرواقعی، کمبود کنترل تکانه‌ها، خصومت داشتن و تحریک‌پذیری است (Fathi et al., 2013). بنا بر یافته‌های بدست آمده از جدول ۲. پسران ناوابسته به اینترنت از نظر روان‌نژندگرایی در سطح بالاتری قرار دارند که ممکن است به دلیل داشتن فرصت‌های بیش‌تری برای مواجهه با چالش‌های روزمره و توسعه مهارت‌های مقابله‌ای باشد. در مورد دختران نوجوان، این یافته نشان می‌دهد که دختران وابسته به اینترنت تمایل بیش‌تری به فعالیت‌های اجتماعی، برون‌گرایی و انرژی بیش‌تری دارند. علاوه بر این، میانگین ویژگی شخصیتی وجدانی بودن در دختران وابسته به اینترنت بیش‌تر از دختران ناوابسته به اینترنت بود که بیانگر دقت، مسئولیت‌پذیری و سازماندهی بیش‌تر در این گروه است. یافته‌های به دست آمده با پژوهش‌های؛ Rachubińska et al., 2021؛ Hardie & Tee, 2007؛ Akbari, 2020؛ Fathi et al., 2013؛ ناهمسو و با پژوهش‌های Muscanell & Ryan & Xenos, 2011؛ Watjatrakul, 2016؛ Müller et al., 2018؛ Guadagno, 2012؛ Jadidi & Rezaie, 2019؛ همسو می‌باشد. در تبیین این یافته‌ها گفته می‌شود که باتوجه به این که وابستگی به اینترنت به عنوان یک نگرانی برای سلامت روان در نظر گرفته می‌شود و براساس پژوهش‌های قبلی، ویژگی‌های شخصیتی مثل خودآگاهی کم‌تر و روان‌نژندی بالاتر می‌تواند در وابستگی به اینترنت دخیل باشد، این ابهام وجود دارد که چرا برخی از نوجوانان وابستگی مشکل‌دار به اینترنت دارند، در حالی که دیگران کنترل را حفظ می‌کنند؟ وابستگی به اینترنت می‌تواند تأثیرات متفاوتی بر ویژگی‌های شخصیتی نوجوانان بر حسب جنسیت داشته باشد. در پسران، وابستگی به اینترنت با کاهش روان‌نژندگرایی مرتبط است در حالی که در دختران، این وابستگی با افزایش برون‌گرایی و وجدانی بودن همراه است. این تفاوت‌ها ممکن است به دلیل تفاوت‌های جنسیتی در نحوه استفاده از اینترنت و تأثیرات آن بر روابط اجتماعی و رفتارهای فردی باشد که به عنوان مثال، اینترنت به عنوان یک منبع بزرگ از بازی‌های آنلاین و فعالیت‌های سرگرم‌کننده می‌تواند به عنوان یک وسیله برای فرار از استرس‌ها و نگرانی‌های روزمره عمل کند و این مسأله ممکن است به کاهش روان‌نژندگرایی در پسران منجر شود (Müller et al., 2018). هم‌چنین، پسران ممکن است از طریق اینترنت به گروه‌ها و جوامع آنلاین دسترسی پیدا کنند که حمایت اجتماعی و احساس تعلق را فراهم می‌کند و شواهد حاکی از این است که زمانی که نیازهای عاطفی و اجتماعی در فضای آنلاین برآورده می‌شود، افراد بیش‌تر متمایل به استفاده از آن می‌شوند و این می‌تواند به کاهش علائم روان‌نژندگرایی کمک کند (Watjatrakul, 2016). براساس این یافته که دختران وابسته به اینترنت

نسبت به دختران ناوابسته به اینترنت، سطح بالاتری از برونگرایی و وجدانی بودن را دارند، می‌توان گفت که دختران ممکن است از طریق شبکه‌های اجتماعی و ابزارهای ارتباطی آنلاین تعاملات اجتماعی بیش‌تری داشته باشند که به توسعه ویژگی‌های برونگرایی کمک کند. محققان به منظور بررسی رابطه بین ویژگی شخصیتی برونگرایی با رفتار در شبکه‌های اجتماعی مجازی تحقیقات گسترده‌ای در این زمینه انجام داده‌اند به عنوان مثال، Muscanell & Guadagno (2012)، در پژوهش خود نشان دادند که میزان چت، دوستی آنلاین، گفتگوی مخفیانه و میزان دانلود عکس‌ها و ویدیوهای جنسی با ویژگی شخصیتی برونگرایی رابطه مثبتی دارد و به طور کلی این ویژگی شخصیتی با میزان استفاده از اینترنت رابطه دارد. علاوه بر این در پژوهشی رابطه بین ویژگی‌های شخصیتی و خودشیفتگی و تنهایی با استفاده از شبکه‌های اجتماعی را بررسی کردند و نتایج بیانگر این بود که برونگرایی و خودشیفتگی با استفاده کردن از شبکه فیس بوک همبستگی مثبت دارد و سطوح بالاتر ویژگی شخصیتی برونگرایی موجب تمایل بالاتر به برقراری روابط اجتماعی است که در نتیجه استفاده بیش‌تر از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی را توجیه می‌کند (Ryan & Xenos, 2011). هم‌چنین، استفاده از اینترنت می‌تواند به یادگیری مهارت‌های جدید و مدیریت زمان کمک کند که به عنوان مثال، دختران ممکن است از ابزارهای آنلاین برای برنامه‌ریزی و سازماندهی استفاده کنند که این موضوع می‌تواند به افزایش وجدانی بودن منجر شود. هم‌چنین، اینترنت منابع بی‌شماری برای یادگیری و توسعه فردی فراهم می‌کند که می‌تواند به افزایش مسئولیت‌پذیری و توسعه ویژگی‌های مثبت شخصیتی کمک کند. به عنوان مثال در پژوهشی که به بررسی تأثیر آموزش آنلاین خودنظم‌بخشی بر ویژگی‌های شخصیتی پرداختند نتایج نشان داد که در طول زمان ویژگی وجدانی بودن بر اساس این آموزش‌ها افزایش یافت (Bruso, 2020).

از یافته‌های دیگر این پژوهش، مقایسه هوش هیجانی در نوجوانان وابسته به اینترنت و ناوابسته به اینترنت بر حسب جنسیت در شهر تهران بود. نتایج پژوهش حاکی از آن بود که بین نوجوانان پسر وابسته و ناوابسته به اینترنت از نظر هوش هیجانی تفاوت معناداری وجود داشت ($P < 0/05$) و میانگین هوش هیجانی در پسران وابسته به اینترنت بیش‌تر از ناوابسته‌هاست؛ اما در دختران تفاوت معناداری از نظر هوش هیجانی در دو گروه وابسته و ناوابسته به اینترنت وجود نداشت ($P > 0/05$). پژوهش‌های پیشین نشان داده‌اند بین هوش هیجانی و اعتیاد به اینترنت با فرض پایین بودن هوش هیجانی رابطه وجود دارد (Parker et al., 2017؛ Sechi et al., 2021؛ Fernández-Martínez et al., 2023).

و (Ranjbar et al., 2018). اما در پژوهش حاضر نتایج حاکی از آن است که وابستگی به اینترنت می‌تواند تأثیرات متفاوتی بر هوش هیجانی نوجوانان بر حسب جنسیت داشته باشد. در پسران، وابستگی به اینترنت با افزایش هوش هیجانی مرتبط است، در حالی که در دختران، تفاوت معناداری در هوش هیجانی بین گروه‌های وابسته و ناوابسته به اینترنت وجود ندارد. در تبیین این یافته‌ها می‌توان گفت هوش هیجانی شامل توانایی شناخت، فهم و مدیریت احساسات خود و دیگران است. پسران وابسته به اینترنت ممکن است از طریق شبکه‌های اجتماعی و بازی‌های آنلاین مهارت‌های اجتماعی و هوش هیجانی خود را تقویت کنند و این تعاملات می‌توانند به بهبود توانایی‌های آن‌ها در شناسایی و مدیریت احساسات کمک کنند. استدلال‌های متقابل، پتانسیل رسانه‌های جدید را برای بهبود زندگی اجتماعی نوجوانان برجسته می‌کند؛ زیرا آن‌ها را قادر می‌سازد تا راحت‌تر در ارتباط با گروه همسالان خود شرکت کنند و اهمیت همسالان یکی از ویژگی‌های دوران نوجوانی است و نوجوانان زمان زیادی را با دوستان خود می‌گذرانند و برای این روابط ارزش زیادی قائل هستند؛ اما برای تعیین این که آیا استفاده از اینترنت در واقع تأثیر منفی بر سازگاری اجتماعی دارد؟ مهم است که بفهمیم احساس آن‌ها چیست و دقیقاً چه چیزی هوش هیجانی را تشکیل می‌دهد (van der Merwe, 2014). از طرفی وقتی از اینترنت مسئولانه استفاده شود، می‌تواند مکانی عالی برای تعامل اجتماعی باشد. در نتیجه، این نسل نیازمند یک برند آموزشی منحصر به فرد است که آن‌ها را قادر می‌سازد تا رویاهای شخصی خود را محقق سازند و به جامعه‌ای که بخشی از آن هستند خدمت کنند (van der Merwe, 2014). همچنین، اینترنت منبع غنی از اطلاعات و آموزش‌های مربوط به توسعه هوش هیجانی است. پسران وابسته به اینترنت ممکن است از این منابع برای بهبود مهارت‌های هیجانی خود استفاده کنند و به علاوه پسران ممکن است از طریق جوامع آنلاین، حمایت اجتماعی دریافت کنند که می‌تواند به تقویت هوش هیجانی آن‌ها کمک کند (Watjatrakul, 2016). در مقابل دختران ممکن است از اینترنت به روش‌های مختلفی نسبت به پسران استفاده کنند که تأثیر کم‌تری بر هوش هیجانی آن‌ها دارد که به عنوان مثال، استفاده از شبکه‌های اجتماعی ممکن است بیش‌تر بر تعاملات سطحی متمرکز باشد و کم‌تر به توسعه مهارت‌های عمیق هیجانی کمک کند. استفاده از اینترنت به تنهایی نمی‌تواند به طور قابل توجهی بر هوش هیجانی دختران تأثیر بگذارد و ممکن است سایر فعالیت‌ها و تجربیات زندگی نقش مهم‌تری در توسعه هوش هیجانی آن‌ها ایفا کنند (Yudes et al., 2022).

بنابراین یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که وابستگی به اینترنت تأثیرات متفاوتی بر ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی نوجوانان دارد و این تأثیرات به شدت به جنسیت وابسته است. درک این تفاوت‌ها می‌تواند به مشاوران و روان‌شناسان در طراحی برنامه‌های مداخله‌ای مناسب برای هر جنسیت کمک کند. علاوه بر این، این نتایج می‌تواند به والدین و معلمان در هدایت نوجوانان به استفاده متعادل و مفید از اینترنت یاری رساند. هم‌چنین پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی و مشاوره‌ای، مثل آموزش مدیریت زمان، توسعه مهارت‌های هوش هیجانی، برنامه‌های جایگزین برای استفاده از زمان، تشویق به مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی و آموزش خانواده‌ها و نهادها، بر اساس جنسیت و میزان وابستگی به اینترنت طراحی شود تا افراد بتوانند به بهترین شکل از امکانات اینترنت استفاده کنند. عدم کنترل متغیرهایی مثل وضعیت اقتصادی-اجتماعی، سطح تحصیلات والدین و شرایط خانوادگی از محدودیت‌های این پژوهش بود که می‌تواند بر نتایج تأثیرگذار باشد و پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های بعدی در نظر گرفته شود. هم‌چنین، پیشنهاد می‌شود تأثیرات وابستگی به اینترنت بر ویژگی‌های شخصیتی و هوش هیجانی در گروه‌های سنی مختلف انجام شود برای تعیین این که آیا این تأثیرات خاص دوره نوجوانی است یا در سایر مراحل زندگی نیز مشاهده می‌شود؟ در آخر نویسندگان این پژوهش از تمامی نوجوانانی که در این مطالعه شرکت کردند و زمان و اطلاعات خود را در اختیار این پژوهش قرار دادند صمیمانه تشکر می‌کنند.

References

- Akbari, B., & Faragat, A. (2020). The relationship between self-awareness and personality traits with internet addiction in adolescents. *Specialized Scientific Journal of Rooyesh Psychology*, 8(9), 157-164.
- Amini, R., Mohammadpanah, A., & Choubforoush, A. (2021). The mediating role of mobile-based social network usage in the relationship between personality factors and cultural identity. *Cultural Psychology Quarterly*, 4(1).
- Azad Bakht, S. (2019). *The relationship between emotional intelligence and internet addiction with the moderating role of gender in students of Kashan University* (Master's thesis). Faculty of Educational Psychology, Pardis of Sisters, Kashan University.
- Besharat, M. A. (2005). Reliability, validity, and factor analysis of the emotional intelligence scale. Research Report, University of Tehran.
- Bruso, J., Stefaniak, J., & Bol, L. (2020). An examination of personality traits as a predictor of the use of self-regulated learning strategies and considerations for online instruction. *Educational Technology Research and Development*, 68(5), 2659-2683.

- Chang, M.K., & ManLaw, S.P. (2008). Factor structure for Young Internet Addiction Test: A confirmatory study. *Comput Human Behav*, 24, 2597-2619.
- Chou, C. (2019). "Internet abuse and addiction among Taiwan students: an online interview study". *Cyberpsychol. Behav.* Vol4. No 5. P: 573-585.
- Dresp, B. (2020). *Internet Addiction Disorder (IAD)*.
- Fathi, M., Sohrabi, F., & Saidian, M. (2013). Comparison of personality traits and identity styles in students addicted and not addicted to the internet. *Behavioral Sciences Research*, 11(2), 90-98.
- Fernández-Martínez, E., Sutil-Rodríguez, E., & Liébana-Presa, C. (2023). Internet Addiction and Emotional Intelligence in university nursing students: A cross-sectional study. *Heliyon*, 9(9).
- Grossi Farshi, M. T. (2001). Norming the new NEO personality test and examining its characteristics and factor structure among university students in Iran (Doctoral dissertation). Tarbiat Modares University.
- Hajikaram, A., Raeisi, F., & Tehranizadeh, M. (2021). The role of social skills and emotional intelligence in predicting the level of internet addiction among students. *Journal of Cognitive Psychology and Psychiatry*, 7(4), 93-104.
- Hardie, E., & Tee, M. Y. (2007). Excessive Internet use: The role of personality, loneliness and social support networks in Internet Addiction. *Australian Journal of Emerging Technologies & Society*, 5(1).
- Hernández-Mora Ruiz Del Castillo, M., Bonnet, P., & Varescon, I. (2023). Profiles of Pornography Use Based on Addictive Mechanisms and Psychopathological Features. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 1-13.
- Hiranandani, S., Ipek, S. I., Wilhelm, S., & Greenberg, J. L. (2023). Digital mental health interventions for obsessive compulsive and related disorders: A brief review of evidence-based interventions and future directions. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 36, 100765.
- Hu, Sh., Hu, L., & Wang, G. (2021). Moderating role of addiction to social media usage in managing cultural intelligence and cultural identity change. *Information Technology & People*, 34(2):704-730. DOI: 10.1108/ITP-10-2019-0518.
- Jadidi, H., & Rezaie, R. (2019). Comparison of personality characteristics of social-networks user and non-user girl students in District 1 high schools in Sanandaj City, Iran. *Chronic Diseases Journal*, 35-40.
- Kant, R. (2021). Internet Addiction And Emotional Intelligence: An Exploration Among University's Students. *Education Science and Psychology*, 2(59), 3-9.
- Karaer, Y., & Akdemir, D. (2021). Parenting styles, perceived social support and emotion regulation in adolescents with internet addiction. *Comprehensive psychiatry*, 92, 22-27.
- Katia, A. Liberatore, Katyna Rosario, Luz N. Colón-De Martí, Karen G. Martínez. (2020). "Prevalence of Internet Addiction in Latino Adolescents with Psychiatric Diagnosis. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*". June 2011: 399-402.
- Ko, C.H., Hen, J.Y., Yen, C. F., Chen, C.S. & Chen, C.C. (2015). "The association between internet addiction and psychiatric disorder: A review of the literature". *European Psychiatry*. Vol 27. P: 1-8.

- Kurkmaz, -Al-Saggaf, Y., & Nielsen, S. (2016). Self-disclosure on Facebook among female users and its relationship to feelings of loneliness. *Computers in Human Behavior*, 36, 460–468.
- Molazadeh, J., Mansour, M., & Azhai, J., & Kiamanesh, A. (2012). Coping styles and marital adjustment in children of martyrs. *Journal of Psychology*, 6(3), 255-275.
- ManSally, L.P. (2012). Prediction of internet addiction for undergraduates in Hong Kong. [BSc thesis]. School of Business, *Hong Kong Baptist University, Kowloon Tong*.
- Mashhadi, A. (2023). *Comparing the dark triad of personality in adolescent boys with and without internet addiction*. First International Conference on Psychology, Social Sciences, Educational Sciences, and Philosophy.
- Mir Ali Naqi, M. S. (2017). *The relationship between personality traits and social acceptance with internet addiction* (Master's thesis). Islamic Azad University, Central Tehran Branch.
- Miskulin.I & kondza G,Pavlovic & Kovacevic J & Palencik V(2022). Personality Traits of Croatian University Students with Internet Addiction, Emerging mental health concern among medical undergraduates of Karachi. *Pak. J. Med. Sci.* 2022, 34, 1473–1477.
- Müller, K. W., Wölfling, K., Beutel, M. E., Stark, B., Quiring, O., Aufenanger, S., Schemer, C., Weber, M., & Reinecke, L. (2018). Insights Into Aspects Behind Internet-Related Disorders in Adolescents: The Interplay of Personality and Symptoms of Adjustment Disorders. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 62(2), 234–240.
- Muscaneel, N. L., & Guadagno, R. E. (2012). Make new friends or keep the old: Gender and personality differences in social networking use. *Computers in Human Behavior*, 28(1), 107-112.
- Ostadzadeh, A. (2018). The relationship between internet addiction and the five-factor personality traits of NEO. Congress of the Iranian Psychological Association.
- Parker, J. D. A., Summerfeldt, L. J., Taylor, R. N., Kloosterman, P. H., & Keefer, K. V. (2017). Problem gambling, gaming and Internet use in adolescents: Relationships with emotional intelligence in clinical and special needs samples. *Personality and Individual Differences*, 55, 288-293.
- Peyghambari, S., Hassanzadeh, R., & Khoshfar, G. (2021). Loneliness, internet addiction, and gender (Case study: Students of universities in Golestan province). *Journal of Society, Culture, and Media*, 7(29), 12-28.
- Qhasemzadeh, L., Shahraray, M., & Moradi, A. (2007). Examining the prevalence rate of internet addiction in high school girls in Tehran and comparing addicted and non-addicted girls in terms of loneliness, self-esteem, and social skills. *Journal of Women's Cultural-Defensive Studies*, 3(1), 26-58.
- Rachubinska, K., Cybulska, A., Szkup, M., Elżbieta, G. (2021). Analysis of the relationship between personality traits and Internet addiction. *European Review for Medical and Pharmacological Sciences*, 25 (6), 2591-2599.

- Ramazani, V., & Abdollahi, M. H. (2011). The relationship between emotional intelligence and the occurrence and control of anger in students. *Journal of Psychology (Special Issue on Motivation and Emotion)*, 10(37), 66-83.
- Ranjbar H, Bakhshi M(2018). The Association between Internet Addiction and Emotional Intelligence: A Meta-Analysis Study. *Acta Fac Medicae Naissensis*; 35:17-29.
- Roshanchasli, R., Shairi, M. R., Atrafifard, M., Nikkhah, A., Qaem Maqami, B., & Rahimirad, A. (2006). Examining the psychometric properties of the NEO Five-Factor Personality Questionnaire. *Knowledge and Behavior*, 16, 27-36.
- Ryan, T., & Xenos, S. (2011). Who uses Facebook? An investigation into the relationship between the Big Five, shyness, narcissism, loneliness, and Facebook usage. *Computers in human behavior*, 27(5), 1658-1664.
- Sajadian, E., & Mohammadi, N. (2006). The relationship between depression and social isolation of internet users among teenagers and young adults with the average daily duration of internet use. *Biannual Journal of Behavioral Sciences Research*, 4(1-2).
- Sariyska, R., Reuter, M., Bey, K., Sha, P., Li, M., Chen, Y., Liu, W., Zhu, Y., Li, C., Suarez-Rivillas, A., Feldmann, M., Hellmann, M., Keiper, J., Markett, S., Young, K. S. & Montag, C. (2014). "Self-esteem, personality and Internet Addiction: A cross-cultural comparison study". *Personality and Individual Differences*, 61&62: 28-33.
- Sechi, C., Loi, G., & Cabras, C. (2021). Addictive internet behaviors: The role of trait emotional intelligence, self-esteem, age, and gender. *Scandinavian journal of psychology*, 62(3), 409-417.
- Sepehrian, F. (2019). Emotional intelligence from IQ to EQ and SQ. West Azerbaijan: Jihad Daneshgahi.
- Shahni Yeylagh, M., Shojaei, A., & Behroozi, N. (2011). The relationship between emotional intelligence and social skills with psychological well-being in female students of Shahid Chamran University. *Journal of Psychological Achievements (Educational and Psychological Sciences)*, 18(1), 73-92.
- Soltani, M., Fooladvand, K., & Fathi Ashtiani, A. (2011). The relationship between identity and sensation-seeking with internet addiction. *Journal of Behavioral Sciences*, Autumn, 3(0), 191-201.
- Schwartz, F., Djeriouat, H., & Trémolière, B. (2021). The association between personality traits and third-party moral judgment: A preregistered study. *Acta Psychologica*, 219.
- Su, W., Han, X., Jin, C., Yan, Y., & Potenza, M. N. (2021). Are males more likely to be addicted to the internet than females? A meta-analysis involving 34 global jurisdictions. *Computers in Human Behavior*, 99, 86-100.
- Taleqhaninejad, M. A., Davari, R., & Lotfi Kashani, F. (2021). Predicting internet addiction based on perceived social support, coping styles, and emotional intelligence. *Quarterly Journal of Information and Communication Technology in Educational Sciences*, 11(3), 109-129.
- Trinidad, D. R., & Johnson, C. A. (2014). The association between emotional intelligence and early adolescent tobacco and alcohol use. *Personality and Individual Differences*, 32, 95-105.

- van der Merwe, P. (2014). Adolescence, Internet use, social adjustment and emotional intelligence. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(23), 2327-2339.
- Venu, A.S. (2023). Internet Addiction: Social, educational and health impacts: A case study. *World Journal of Biology Pharmacy and Health Sciences*, 14 (10), 266-269.
- Vizehfar, F. (2007). Examining the level of internet addiction among internet café users in Lar city. *Quarterly Journal of Principles of Mental Health*, 25-26, 25-33.
- Watjatrakul, B. (2016). Online learning adoption: effects of neuroticism, openness to experience, and perceived values. *Interactive Technology and Smart Education*, 13(3), 229-243.
- Widyanto, L., & McMurrin, M. (2004). The psychometric properties of the Internet Addiction Test. *Cyberpsychol Behav*, 7(4), 443-50.
- Yao, M. Z. & Zhong, Z. (2020). "Loneliness, social contacts and Internet addiction: A cross-lagged panel study". *Computers in Human Behavior*. 30:164–170.
- Yeke, S., & Semerciöz, F. (2021). Relationships between personality traits, cultural intelligence and intercultural communication competence. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 235, 313-319.
- Young, K. (1998). "Internet Addiction: The Emergence of a New Clinical Disorder". *CyberPsychology and Behavior* 1996; 1(3): 237-44.
- Yudes, C., Rey, L., & Extremera, N. (2022). The Moderating Effect of Emotional Intelligence on Problematic Internet Use and Cyberbullying Perpetration Among Adolescents: Gender Differences. *Psychological reports*, 125(6), 2902–2921.
- Zlomke, K. R., & Hahn, K. S. (2020). Cognitive emotion regulation strategies: Gender differences and associations to worry. *Personality and Individual Differences*, 48 (4), 408- 413.
- Zoghi, L. (2022). A model of internet addiction based on cultural intelligence, the Big Five personality traits, and risky behaviors, with the mediation of emotion regulation among students. *Biannual Journal of Cultural Psychology*, 6(2), 184-207.